

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPP.0640.126.2024

Warszawa, 14 marca 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec poselskiego projektu ustawy

**- o zmianie ustawy o podatku od spadków
i darowizn oraz niektórych innych ustaw
(druk nr 825).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Finansów do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

**Stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
wobec poselskiego projektu
ustawy o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn
oraz niektórych innych ustaw
(druk sejmowy nr 825)**

I. Założenia projektu

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 825) przewiduje w art. 1 zmiany w ustawie z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2024 r. poz. 1837), zwanej dalej „uPSD”, mające na celu:

- **zniesienie podatku od spadków i darowizn z tytułu nabycia przez osoby fizyczne własności rzeczy lub praw majątkowych w drodze szeroko rozumianego spadkobrania** (nabycia związanego ze śmiercią spadkodawcy), zwanego w dalszej części Stanowiska „**podatkiem od spadków**”, tj. z tytułu:
 - 1) dziedziczenia, zapisu zwykłego, dalszego zapisu, zapisu windykacyjnego, polecenia testamentowego, zachowku, jeżeli uprawniony nie uzyskał go w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny lub w drodze dziedziczenia albo w postaci zapisu,
 - 2) nabycia praw do wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz nabycia jednostek uczestnictwa na podstawie dyspozycji uczestnika funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego na wypadek jego śmierci;
- **pozostawienie opodatkowania nabycia przez osoby fizyczne własności rzeczy lub praw majątkowych wyłącznie tytułem:**
 - 1) darowizny, polecenia darczyńcy,
 - 2) zasiedzenia,
 - 3) nieodpłatnego zniesienia współwłasności,
 - 4) nieodpłatnej renty, użytkowania oraz służebności.

Pozostałe zmiany zaproponowane w ustawie o podatku od spadków i darowizn, w tym nadanie jej nowego tytułu: „Ustawa o podatku od darowizn”, są konsekwencją zniesienia (likwidacji) opodatkowania nieodpłatnego nabycia majątku przez osoby fizyczne w drodze szeroko rozumianego spadkobrania, zwanego dalej „nabyciem tytułem spadku”.

Projektowana ustawa wprowadza także zmiany w:

- 1) ustawie z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. z 2023 r. poz. 166) – art. 2 projektu;
- 2) ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1966, z późn. zm.) – art. 3 projektu;
- 3) ustawie z dnia 30 listopada 1989 r. o Funduszu Daru Narodowego (Dz. U. Nr 67, poz. 406) – art. 4 projektu;
- 4) ustawie z dnia 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 544) – art. 5 projektu;
- 5) ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 226, z późn. zm.) – art. 6 projektu;

- 6) ustawie z dnia 17 lipca 1997 r. o stosowaniu szczególnych rozwiązań w związku z likwidacją skutków powodzi, która miała miejsce w lipcu 1997 r. (Dz.U. poz. 491, z późn. zm.) – art. 7 projektu;
- 7) ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 44, z późn. zm.) – art. 8 projektu;
- 8) ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2023 r. poz. 2383, z późn. zm.) – art. 9 projektu;
- 9) ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. z 2024 r. poz. 776, z późn. zm.) – art. 10 projektu;
- 10) ustawie z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (Dz.U. 2024 r. poz. 295) – art. 11 projektu;
- 11) ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 356) – art. 12 projektu;
- 12) ustawie z dnia 24 czerwca 2010 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi z 2010 r. (Dz.U. z 2010 r. poz. 835, z późn. zm.) – art. 13 projektu;
- 13) ustawie z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz.U. z 2024 r. poz. 654, z późn. zm.) – art. 14 projektu;
- 14) ustawie z dnia 23 października 2014 r. o odwróconym kredycie hipotecznym (Dz.U. z 2023 r. poz. 152) – art. 15 projektu;
- 15) ustawie z dnia 5 lipca 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach dotyczących gminy Ostrowice w województwie zachodniopomorskim (Dz.U. 2018 poz. 1432) – art. 16 projektu;
- 16) ustawie z dnia 20 maja 2021 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz Deweloperskim Funduszu Gwarancyjnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 695) – art. 17 projektu;
- 17) ustawie z dnia 1 października 2021 r. o rodzinnym kredycie mieszkaniowym i bezpiecznym kredycie 2% (Dz.U. z 2024 r. poz. 531, z późn. zm.) – art. 18 projektu;
- 18) ustawie z dnia 26 maja 2023 r. o pomocy państwa w oszczędzaniu na cele mieszkaniowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 1114, z późn. zm.) – art. 19 projektu.

Zmiany te mają charakter dostosowawczy do zmian proponowanych w uPSD i są konsekwencją projektowanego zniesienia opodatkowania nabycia przez osoby fizyczne majątku po osobie zmarłej.

Jednocześnie w projekcie zawarto przepisy, zgodnie z którymi ilekroć przepisy powszechnie obowiązującego prawa będą się odwoływać do podatku od spadków i darowizn, należy przez to rozumieć podatek od darowizn w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą. Ilekroć natomiast przepisy powszechnie obowiązującego prawa będą się odwoływać do ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, należy przez to rozumieć ustawę z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od darowizn, w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą (art. 20 projektu).

Projektowana ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku (art. 23 projektu), przy czym zgodnie z przepisami intertemporalnymi, przepisy:

- 1) ustawy o podatku od darowizn w nowym brzmieniu będą miały zastosowanie do własności rzeczy znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub praw majątkowych

- wykonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nabytych od dnia wejścia w życie ustawy (art. 21 projektu);
- 2) ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych w nowym brzmieniu będą miały zastosowanie do przychodów osiągniętych od dnia wejścia w życie ustawy (art. 22 projektu).

II. Obowiązujący stan prawny

1. Przedmiot opodatkowania

Zgodnie z obecnym stanem prawnym podatkowi od spadków i darowizn podlega nieodpłatne nabycie majątku przez osoby fizyczne tytułem:

- 1) dziedziczenia, zapisu zwykłego, dalszego zapisu, zapisu windykacyjnego, polecenia testamentowego;
- 2) darowizny, polecenia darczyńcy;
- 3) zasiedzenia;
- 4) nieodpłatnego zniesienia współwłasności;
- 5) zachowku, jeżeli uprawniony nie uzyskał go w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny lub w drodze dziedziczenia albo w postaci zapisu;
- 6) nieodpłatnej: renty, użytkowania oraz służebności.

Podatkowi podlega również nabycie praw do wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz nabycie jednostek uczestnictwa na podstawie dyspozycji uczestnika funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego na wypadek jego śmierci.

Nabycie własności rzeczy znajdujących się za granicą lub praw majątkowych wykonywanych za granicą podlega podatkowi, jeżeli w chwili otwarcia spadku lub zawarcia umowy darowizny nabywca był obywatelem polskim lub miał miejsce stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Podatek od spadków i darowizn nie podlega harmonizacji w ramach prawa Unii Europejskiej.

2. Zasady pobierania tego podatku

Przedmiotem opodatkowania jest nieodpłatne nabycie majątku wyżej wymienionymi tytułami od wartości przekraczającej kwoty wolne od podatku (z uwzględnieniem wartości majątku nabytego w roku ostatniego nabycia i 5 lat poprzedzających ten rok):

- 1) 36 120 zł – jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do I grupy podatkowej;
- 2) 27 090 zł – jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do II grupy podatkowej;
- 3) 5733 zł – jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do III grupy podatkowej.

Podatek pobierany jest według skali podatkowej. Stawki podatku uzależnione są od stopnia pokrewieństwa lub powinowactwa nabywcy w stosunku do osoby, od której lub po której został nabyty majątek, i wynoszą: 3%, 5%, 7% w I grupie podatkowej (bliska rodzina), 7%, 9%, 12%

w II grupie podatkowej (dalsza rodzina) oraz 12%, 16%, 20% w III grupie podatkowej (pozostali nabywcy, w tym osoby obce).

3. Zwolnienie od podatku osób najbliższych, zwolnienie nabycia gospodarstwa rolnego i przedsiębiorstwa zmarłej osoby fizycznej oraz ulgi mieszkaniowe

W celu ochrony majątku rodzinnego, budowanego z pokolenia na pokolenie, ustawodawca uwzględnił w sposób wyważony zarówno interes podatników (ochronę własności majątku), jak i interes beneficjentów wpływów z podatku od spadków i darowizn (gmin).

Od 1 stycznia 2007 r. wprowadzone zostało całkowite zwolnienie od podatku od spadków i darowizn majątku nabytego przez osoby najbliższe, pod pewnymi warunkami formalnymi określonymi w ustawie, służącymi zapewnieniu szczelności systemu podatkowego.

UPSD przewiduje także korzystne warunkowe zwolnienia od podatku bez względu na grupę podatkową, do której zaliczony jest nabywca, jak zwolnienie nabycia gospodarstwa rolnego oraz nabycia w drodze dziedziczenia lub zapisu windykacyjnego przedsiębiorstwa osoby fizycznej, jeżeli będzie kontynuowane ich prowadzenie przez nabywcę w okresie wskazanym w tej ustawie. Ustawa ta przewiduje także korzystne ulgi mieszkaniowe, w tym dla dalszej rodziny i osób obcych.

III. Uwagi do zasadniczych zmian w projekcie ustawy

1. Zmiany w uPSD

Zasadniczym celem projektu jest zniesienie opodatkowania nieodpłatnego nabycia majątku przez osoby fizyczne tytułem spadku.

W ocenie Rządu za całkowicie nieuzasadnioną należy uznać propozycję zniesienia opodatkowania podatkiem od spadków i darowizn nieodpłatnego nabycia majątku w drodze wszystkich tytułów opodatkowania związanych ze śmiercią spadkodawcy.

W pierwszej kolejności należy przedstawić funkcje podatku od spadków i darowizn w systemie podatkowym, gdyż wbrew temu co wynika z uzasadnienia projektu podatek ten nie spełnia wyłącznie funkcji fiskalnej i dodatkowo marginalnej, ale przede wszystkim zapewnia szczelność systemu podatkowego.

W zakresie funkcji fiskalnej, mając na uwadze dane zgromadzone przez organy Krajowej Administracji Skarbowej za 2023 r., ubytki w dochodach budżetów gmin z tytułu likwidacji podatku od spadków (w zakresie objętym projektem) mogą wynieść szacunkowo ok. 470 mln zł rocznie, co stanowi ok. 80% łącznych wpływów z tego podatku (ok. 586 mln zł). Ponadto likwidacja opisanych przedmiotów opodatkowania w sposób pośredni wpłynie także na poziom wpływów z PIT.

Rząd nie zgadza się z tezą, że likwidacja podatku od spadków nie miałaby znaczenia dla finansów samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 167 Konstytucji RP jednostki samorządu terytorialnego mają zapewniony udział w dochodach publicznych odpowiednio do przypadających im zadań. W związku z tym, że wraz ze zmianami proponowanymi

w uPSD nie ulega zmianie katalog zadań, do wykonywania których gminy są zobowiązane, zaproponowana w projekcie zmiana przepisów uPSD powodowałaby konieczność zrekompensowania z budżetu państwa tym jednostkom utraconych wpływów. Projektodawca nie wskazał jednocześnie w projekcie źródeł zrekompensowania tych ubytków.

Wbrew temu co wynika z uzasadnienia projektu ustawy podatek od spadków i darowizn pełni istotną funkcję uszczelniającą system podatkowy, nie tylko ze względu na opodatkowanie darowizn, ale także przez opodatkowanie (lub zwolnienie pod pewnymi warunkami) majątku nabytego z tytułu spadku. Zniesienie podatku od spadków spowodowałoby brak jakichkolwiek obowiązków informacyjnych po stronie podatników i znacznie utrudniło organom podatkowym działania kontrolne. Powstać może także istotne zagrożenie dla szczelności całego systemu podatkowego, gdyż może prowadzić do poszerzania szarej strefy w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT). Optymalizację podatkową należy wiązać z ryzykiem powoływania się podatników (spadkobierców, zapisobierców, innych nabywców) na fikcyjne nabycie majątku, w tym środków pieniężnych w gotówce lub mienia ruchomego o znacznej wartości, tytułem spadku. Rząd dostrzega takie ryzyko i, wbrew temu co stwierdzono w uzasadnieniu, jest ono wysokie, gdyż w przeciwieństwie do darowizn, spadki nie byłyby opodatkowane, a zgłaszane mogłyby być organom podatkowym jako źródło nabycia majątku nieznajdującego pokrycia w ujawnionych źródłach dochodów w PIT. Takie znaczne przesunięcia majątkowe bez opodatkowania, pozostawione poza wiedzą organów podatkowych, są niemożliwe do zaakceptowania w kontekście potencjalnych nadużyć i wykorzystywania przepisów do unikania zapłaty podatku PIT oraz niższych wpływów do budżetu państwa. Propozycja zniesienia opodatkowania nieodpłatnego nabycia majątku przez osoby fizyczne tytułem spadku zwiększa także ryzyko prania pieniędzy, a ponadto może mieć negatywny wpływ na wykrywanie nielegalnych operacji finansowych, co mogłoby prowadzić do osłabienia systemu walki z przestępczością gospodarczą.

W odniesieniu do kwestii podwójnego lub wielokrotnego obciążania dóbr w kraju za życia spadkodawcy, zarówno podatkami dochodowymi, jak i innymi formami opodatkowania, w tym podatkami pośrednimi, podnieść należy, że ustawa zasadnicza upoważnia ustawodawcę do kształtowania polityki podatkowej, stanowienia prawa odpowiadającego założonym celom politycznym i gospodarczym oraz przyznaje mu swobodę w sferze kształtowania dochodów i wydatków publicznych. Dokonanie takiego wyboru mieści się w zakresie konstytucyjnego upoważnienia ustawodawcy. W dziedzinie prawa daninowego organy władzy ustawodawczej mają w związku z tym szeroką swobodę wyboru pomiędzy różnymi konstrukcjami zobowiązań podatkowych, w rozmaity sposób realizującymi politykę gospodarczą państwa, której konkretyzację stanowi treść tych regulacji. Podobnie jak w przypadku ulg i zwolnień podatkowych oraz warunków tych zwolnień należy mieć na względzie stosunkowo szeroki margines swobody regulacyjnej wynikającej z art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Z art. 84 Konstytucji wynika natomiast powszechny obowiązek ponoszenia przez każdego ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie. W dziedzinie ciężarów i świadczeń publicznych ustawodawca nie ma obowiązku wprowadzania wyłącznie rozwiązań korzystnych dla podatników. Waży bowiem potrzeby państwa i społeczeństwa oraz obowiązki nakładane na organy państwa Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej i ustawami, stosownie do skali potrzeb, a także musi zadbać o środki na ich sfinansowanie.

W przypadku podatku od spadków i darowizn, zdaniem Rządu, taki interes został wyważony w sposób racjonalny przez ustawodawcę, zarówno po stronie podatników przez możliwość całkowitego zwolnienia od podatku majątku nabywanego przez osoby najbliższe, jak również beneficjentów wpływów z podatku oraz ważny interes państwa w postaci szczelności systemu podatkowego.

W kwestii podwójnego opodatkowania spadków otrzymanych z zagranicy Rząd zauważa, że z powodu braku jednolitych przepisów opodatkowania spadków na terenie Unii Europejskiej państwa członkowskie mają swobodę w kształtowaniu konstrukcji tej daniny. Jak wynika z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej podwójne lub wielokrotne opodatkowanie spadków transgranicznych na terenie UE jest dozwolone, o ile nie narusza ogólnych zasad traktatowych, w szczególności swobody przepływu kapitału oraz zakazu dyskryminacji ze względu na obywatelstwo lub miejsce zamieszkania. Wydane zalecenia Komisji Europejskiej dotyczące unikania podwójnego opodatkowania spadków nie są wiążące, a państwa członkowskie nie są zainteresowane podpisywaniem umów o unikaniu opodatkowania, które prowadziłyby do rezygnacji z dochodów po ich stronie. Wprowadzenie w polskim prawie ulgi w postaci pomniejszenia polskiego podatku od spadków i darowizn o podatek zapłacony za granicą lub zmian wyłącających od opodatkowania tym podatkiem nabycia spadku zagranicznego skutkowałoby jednostronnie, po stronie polskiej, ubytkami we wpływach z podatku do budżetów gmin. Takie działanie wymagałoby zrekompensowania gminom utraconych dochodów z tego tytułu, a projektodawca nie wskazał ani sposobu, ani źródeł takiej rekompensaty. Warto także zwrócić uwagę, że skutkowałoby to pozbawieniem wpływów z podatku od spadków i darowizn wyłącznie po krajowej stronie, przy pozostawieniu możliwości uzyskiwania takich wpływów podatkowych przez inne państwa (np. Francja lub Niemcy). Co istotne, polscy obywatele korzystają z ulg w podatku od spadków i darowizn, w tym całkowitego zwolnienia od podatku na podstawie art. 4a uPSD, niezależnie od miejsca położenia majątku (także za granicą), a zatem w przypadku nabycia majątku w kręgu najbliższej rodziny, co do zasady, nie występuje podwójne opodatkowanie spadków.

Z uzasadnienia projektu ustawy wynika także, że utrzymywanie podatku od spadków i jednocześnie ulg podatkowych „implikuje ... głęboki chaos prawny, niejednorodność orzecznictwa i tym samym urąga zasadzie ustawowej określoności regulacji podatkowych oraz szerzy patologie związane z poborem ww. podatku.”. Zdaniem Rządu zarzuty te nie znajdują potwierdzenia w liczbie skarg składanych do Trybunału Konstytucyjnego w tym zakresie, ani tym bardziej w wydanych orzeczeniach. Nie było także żadnego postępowania przeciwko Polsce przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

W ocenie projektodawców „zniesienie podatku od spadków przyniesie pozytywne skutki społeczne. Przede wszystkim stworzy środowisko przyjazne oszczędzaniu, nie karząc szczytnych zachowań, takich jak przekazywanie dóbr osobom najbliższym. Zmniejszy się także zakres obciążeń oraz związanych z ich poborem rygorów formalnych, dotkliwych zwłaszcza dla osób najuboższych. Wszyscy obywatele będą w równym stopniu zwolnieni z daniny na rzecz państwa. Zmniejszenie obciążeń finansowych w dziedziczeniu będzie również realizacją konstytucyjnej zasady ochrony rodziny.”. W tej kwestii należy podnieść, że ochrona interesów majątkowych osób z kręgu najbliższej rodziny (nieopodatkowywanie majątku budowanego i przekazywanego z pokolenia na pokolenie) jest zabezpieczona dzięki

całkowitemu zwolnieniu od podatku, określone w art. 4a uPSD. W ramach najbliższej rodziny majątek, bez względu na jego wartość, można obecnie przekazywać bez obciążeń z tytułu podatku od spadków i darowizn, a w przypadku majątku nabytego w drodze dziedziczenia lub zapisu windykacyjnego jedynym warunkiem zwolnienia jest zgłoszenie nabytych rzeczy lub praw majątkowych w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku, zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia lub wydania europejskiego poświadczenia spadkowego. Jeżeli nabywca dowiedział się o nabyciu własności rzeczy lub praw majątkowych po upływie powyższych terminów, ich zgłoszenia należy dokonać nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o ich nabyciu, oraz uprawdopodobnić fakt późniejszego powzięcia wiadomości o ich nabyciu. Warunki określone w art. 4a uPSD są rozwiązaniem mającym zapobiec legalizowaniu przychodów nieznajdujących pokrycia w źródłach ujawnionych lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych, niezgłoszonych do opodatkowania PIT, a także dokumentowania fikcyjnego nabycia. Szczególną uwagę należy zwrócić przede wszystkim na termin do dokonania zgłoszenia nabytego majątku, określony w art. 4a ust. 1 i 2 uPSD. Termin ten jest jednym z najdłuższych terminów prawa materialnego, co sprawia, że osoba uprawniona może skorzystać z wielu możliwości odnośnie do zasięgnięcia informacji dotyczących obowiązków określonych przez ustawodawcę wobec organów podatkowych. Jednak wprowadzenie tych warunków było niezbędne, w celu nie tylko zapewnienia szczelności systemu podatkowego, ale także uzyskania pewności prawnopodatkowej odnośnie nabytego majątku.

Zdaniem Rządu obowiązki te nie wydają się nadmiernym „rygorem formalnym”, przekraczającym możliwości osoby chcącej skorzystać z całkowitego zwolnienia z podatku. Konsekwencją niedochowania staranności wymaganej przez prawo dla skorzystania ze zwolnienia od podatku jest opodatkowanie nabytego majątku na zasadach określonych dla nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej, co wyraźnie wynika z art. 4a ust. 3 uPSD.

Ponadto ustawodawca przewidział w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa system indywidualnych ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, które mogą być udzielane na wniosek podatnika uzasadniony m.in. jego ważnym interesem. W przypadku podatku od spadków i darowizn taka ulga jest udzielana za zgodą wójta, burmistrza lub prezydenta miasta.

2. Zmiany w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (dalej „ustawie o PIT”) – art. 6 projektu ustawy

Rząd negatywnie ocenia także zmiany proponowane w ustawie o PIT.

Poza zniesieniem w uPSD podatku od spadków proponuje się bowiem jednocześnie w art. 2 w ust. 1 ustawy o PIT dodanie pkt 3a wprowadzającego wyłączenia od PIT „przychodów wynikających z dziedziczenia, zapisu zwykłego, dalszego zapisu, zapisu windykacyjnego, polecenia testamentowego lub zachowku;”.

W konsekwencji przedmiotem opodatkowania PIT byłoby, jako nieobjęte „podatkiem od darowizn”, nabycie praw do wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkładem na wypadek śmierci oraz nabycie jednostek uczestnictwa na podstawie dyspozycji uczestnika

funduszu inwestycyjnego otwartego albo specjalistycznego funduszu inwestycyjnego otwartego na wypadek jego śmierci.

Zdaniem Rządu proponowane rozwiązania mogą pośrednio spowodować zagrożenie w obszarze postępowań podatkowych dotyczących nieujawnionych źródeł przychodów. Podatnicy dla uniknięcia obowiązku zapłaty PIT będą mogli powoływać się na fikcyjny nieopodatkowany majątek nabyty tytułem spadku (w tym środki pieniężne), co w praktyce będzie trudne do podważenia. Może to stać się sposobem nawet na uniknięcie w znacznej części opodatkowania dochodów w PIT.

3. Zmiany w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – art. 12 projektu ustawy

Projekt zakłada zmiany także w ustawie z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 356), która została uchylona ustawą z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1572, z późn. zm.). Ustawa z dnia 1 października 2024 r. weszła w życie w dniu 25 października 2024 r. i z dniem 1 stycznia 2025 r. wprowadza zmiany, m.in. w dystrybucji wpływów z tytułu podatku od spadków i darowizn, co oznacza, że proponowane zmiany, w tym zakresie nie przystają do obowiązującego stanu prawnego.

IV. Wnioski

Niezależnie od powyższych uwag o charakterze systemowym w ocenie Rządu projekt zawiera także szereg przepisów niekompletnych i wymagających korekty pod względem legislacyjnym.

Rząd dostrzega, że przyjęte w projekcie rozwiązanie polegające na uchyleniu obciążeń podatkowych związanych z nieodpłatnym nabyciem majątku tytułem spadku może być uznane jako aprobowane społecznie. Biorąc jednak pod uwagę przedstawione wyżej argumenty oraz istniejące korzystne rozwiązania przewidziane dla podatników w uPSD, Rząd jest przeciwny uchwaleniu ustawy o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn oraz niektórych innych ustaw. Rozwiązania te spowodują ujemne skutki finansowe dla jednostek samorządu terytorialnego oraz pośrednio budżetu państwa, przy jednoczesnym braku wskazania przez projektodawcę źródeł ich zrekompensowania.

Z powyższych względów stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polskiej wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn oraz niektórych innych ustaw, zawartego w druku sejmowym nr 825, jest negatywne.